

Siseriikliku pöördmaksustamise olemus

Kuna siseriiklikku pöördmaksustamist saab rakendada **ainult kahe Eesti käibemaksukohustuslase vahelisele tehingule**, peab müüja veenduma, et talle ostja poolt teatatud käibemaksukohustuslase number on kehtiv ja pöördmaksustamist saab ka tegelikult rakendada. Eesti ettevõtja käibemaksukohustuslase numbri kehtivust saab kontrollida päringust **Eesti käibemaksukohustuslase registreerimise (KMKR) numbri kontroll**.

Käibemaksuseaduse § 41¹ lõikes 5 on alates 01.05.2018 sätestatud, et siseriiklikule pöördmaksustamisele kuuluv tehing tuleb arvel eraldi välja tuua koos viitega „pöördmaksustamine“. Tingimuseks on, et **kõigi arvel kajastatud tehingute käive on arve esitamise ajaks käibemaksuseaduse § 11 kohaselt täielikult tekkinud**. Kui see nii ei ole, **tuleb siseriiklikule pöördmaksustamisele kuuluva tehingu kohta väljastada eraldi arve koos märkega „pöördmaksustamine“**.

Enne 1. maid 2018 tuli käibemaksuseaduse § 411 lõike 5 kohaselt siseriiklikule pöördmaksustamisele kuuluva tehingu kohta alati väljastada eraldi arve koos viitega „pöördmaksustamine“. Siiski, kui kauba müüja/teenuse osutaja väljastas enne 01.05.2018 arve eespool nimetatud tingimust arvestades, siis aktsepteeris maksuhaldur ka enne seadusemuudatuse jõustumist sellise arve väljastamist, millel kajastati nii siseriiklikult pöördmaksustatavaid kui ka tavareeglite järgi maksustatavaid tehinguid. Niisuguse arve väljastaja peab olema veendunud, et mõlemad osapooled saavad arvelt selge ülevaate pöördmaksustatavatest kaupadest, mille puhul läheb käibemaksu deklareerimise ja maksmise kohustus üle käibemaksukohustuslasena registreeritud kauba ostjale.

Siseriiklikult pöördmaksustatavaid tehinguid kajastav arve peab vastama kõigile käibemaksuseaduse § 37 sätestatud nõuetele – muuhulgas peavad arvele olema märgitud müüja poolt tasumisele kuuluva käibemaksu ja ostja poolt pöördmaksustamise põhimõttel tasumisele kuuluva käibemaksu summad ning ostja nimi, aadress ja **käibemaksukohustuslasena registreerimise number**, kuna pöördmaksustamise korral on ostjal kauba hinnalt käibemaksu maksmise kohustus (müüjale tasub ostja seetõttu ainult kauba käibemaksuta hinna).

Kui metalltoote võõrandamisele rakendub siseriiklik pöördmaks ning metalltoode valmistatakse ette vastavalt käibemaksukohustuslasena registreeritud ostja soovidele (näiteks lõigatakse mitmeks osaks, värvitakse, pakitakse vms) või näiteks transporditakse ostja poolt valitud kohta **ja see on enne tehingu toimumist müüja ja ostja vahel kokku lepitud** – siis üldreeglina käsitatakse seda ühe lahutamatu tehinguna, mille jagamine mitmeks eraldi käibeks (kauba müügiks ja teenus(t)e osutamiseks) ei ole maksustamise seisukohast õigustatud. Kui müüja ja ostja selliselt kokku lepivad, võib müüja käsitada kogu sellist tehingut kauba võõrandamisena ning esitada selle kohta ainult ühe arve koos viitega pöördmaksustamisele. Ka Euroopa Kohus on oma lahendites toonitanud, et kui mitu toimingut on omavahel nii tihedalt seotud, et nad tegelikult moodustavad üheainsa lahutamatu majandustehingu, mille osadeks jagamine oleks kunstlik – siis tuleb seda vaadatagi ühe tehinguna.

Maksustatava väärtuse määramisel saab seejuures võtta aluseks käibemaksuseaduse § 12 lõike 1, mille kohaselt moodustavad kauba maksustatava väärtuse selle müügihind **ning kõik muu tasuna käsitav, mille kauba võõrandaja kauba ostjalt või kolmandalt isikult kauba eest on saanud või saab**. Näiteks kui

soovitakse osta pöördmaksustamisele kuuluvat metalltoodet kindlas suuruses, mistõttu müüja peab teostama metalltoote mitmeks osaks lõikamise – siis saab lõikuse maksumuse lugeda kauba maksustatavas väärtuses sisalduvaks summaks, mille kauba ostja peab müüjale maksuma selleks, et tal oleks võimalik osta just nimelt sellist kaupa (täpselt sellise suurusega metalltoodet). Samuti, kui ostja soovib osta metalltoote värvituna ja pakituna ning tellib müüjalt ka toote kohaletoometamise ja see on enne tehingu toimumist kokku lepitud, siis on ka värvimise, pakkimise ja transpordi maksumused selle kauba maksustatavas väärtuses sisalduvateks summadeks, mis tuleb ostjal müüjale kauba eest maksta.

Arve väljastamisel sellise metalltoote ostjale võib kajastada kogu pöördmaksustamisele kuuluva tehingu (**kauba müük koos sellega otseselt seotud teenustega**) maksustatava väärtuse ühe reana.

Kui soovitakse siiski eraldi näidata metalltoote enda maksumuse ja kõigi selle metalltoote võõrandamisega otseselt seotud teenuste maksumused, siis kajastataksegi kauba ja iga üksiku sellega seotud teenuse maksumused arvel eraldi ridadel – lisaks tuleb eraldi kajastada ka kogu pöördmaksustamisele kuuluv summa.

Kui ostja tellib müüjalt pöördmaksustamisele kuuluva metalltoote ja lisaks sellele eraldi ka selle metalltootega seotud teenuseid, mida ei saa pidada metalltoote võõrandamisega lahutamatu seotud teenusteks – siis tulebki teenused maksustada eraldi tavaliste käibemaksuga maksustamise reeglite kohaselt.

Kui siseriikliku pöördmaksustamise objektide hulka kuuluvat metalltoodet ostab käibemaksukohustuslasena registreeritud ettevõtja, **tuleb müüjalt alati küsida nõuetekohane arve käibemaksukohustuslase nimele koos viitega pöördmaksustamisele**. Kui müüja väljastab arve eraisiku või muu mittemaksukohustuslase nimele või näiteks jaekaupluses väljastatakse müügidokument, millel üldse puudub ostja nimi ja käibemaksukohustuslase number, kehtivad metalltoote maksustamisel tavalised reeglid: käibemaksu arvestab maksmisele kuuluva käibemaksuna müüja, deklareerides kauba maksustatava väärtuse käibedeklaratsiooni lahtris 1 ja sellelt arvutatud käibemaksu lahtris 4.

Informatsiooni siseriikliku pöördmaksustamise rakendamise kohta teistes Euroopa Liidu liikmesriikides leiab [Euroopa Komisjoni andmebaasi „Taxes in Europe“](#) kaudu.